

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
T.a.v. de Directeur-Generaal Ruimte en Water
de heer drs. P.R. Heij
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Contactpersoon
ir. D.P. de Bake

Datum
22 december 2017

Ons kenmerk
ENW-17-21

Onderwerp
Advies Systemwerking met implicaties voor waterveiligheid

Telefoonnummer
06 30389143

Bijlage(n)
Advies Positieve systeemwerking

Uw kenmerk

Afschrift aan

Geachte heer Heij,

Het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) heeft eind 2016 drie thema's benoemd waaraan binnen het netwerk grote waarde wordt gehecht en waarover inmiddels drie separate adviezen zijn opgesteld.

Het gaat om:

1. Het belang van structureel meten en monitoren,
2. Het belang van maatwerk bij het werken met de overstromingskansbenadering, concreet de Beoordeling op Maat,
3. De mogelijke impact van positieve systeemwerking in het rivierengebied.

Alle drie de adviezen zijn beschikbaar via www.enwinfo.nl.

Het derde thema betreft de mogelijke impact van positieve systeemwerking in het rivierengebied. Wij schrijven u voor dit thema aan vanwege de verantwoordelijkheid van DG Ruimte en Water voor onder meer het Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium en het Ontwerpinstrumentarium. Systeemwerking heeft immers invloed op de hydraulische belastingen op de waterkeringen in het rivierengebied, voor zowel de beoordeling als het ontwerp. De vraag is hoe groot die invloed precies is. Wanneer u besluit dit thema verder op te pakken, ligt het voor de hand hier ook de waterschappen en Rijkswaterstaat bij te betrekken.

De aanleiding voor en de hoofdlijn van het advies zijn hierna weergegeven.

Aanleiding en hoofdlijn advies

De focus binnen de waterveiligheid in Nederland lag de laatste jaren vooral op het gedrag van de waterkeringen. De aandacht voor de werking van het watersysteem op grotere schaal lijkt afgenomen, terwijl overstromingsrisico's mede worden bepaald door de (extreme) waterstanden op de rivieren, die op hun beurt weer worden beïnvloed door interacties en systeemwerking op grote schaal. Het ENW vraagt met dit advies dan ook aandacht voor de invloed van een drietal aspecten op de waterveiligheid (overstromingskans):

1. Systeemwerking in de bestaande situatie: met name interacties langs de Maas, de Overijsselse Vecht en de IJssel.
2. Interacties die samenhangen met ingrepen voortvloeiend uit de nieuwe normering. Bijvoorbeeld dijkversterkingen in relatie tot de gedifferentieerde normen.
3. De feitelijke afvoerverdeling op de splitsingspunten tijdens hoogwater.

Het onderzoek met GRADE heeft laten zien dat hydrodynamische systeemwerking in Duitsland in belangrijke mate bepalend is voor het maximale debiet bij Lobith. Niettemin wordt systeemwerking binnen Nederland momenteel buiten beschouwing gelaten, wat kan leiden tot onrealistisch hoge hydraulische randvoorwaarden op een aantal rivieren met grote verschillen in normklassen, zoals de Maas, de Overijsselse Vecht en mogelijk de IJssel. Nader inzicht in deze materie is wat het ENW betreft nodig om de overstromingskansen overal goed te kunnen beoordelen en de waterkeringen te kunnen (her)ontwerpen met realistische randvoorwaarden, passend bij de nieuwe, gedifferentieerde normen en de reële geometrie van rivierbed en waterkeringen. Dit advies is daarmee feitelijk een oproep om de aandacht voor de interacties op systeemniveau te intensiveren.

Wij hopen dat u zich herkent in dit advies en wij zijn vanzelfsprekend bereid het gesprek aan te gaan over een concreet vervolg.

Hoogachtend,

Ir. G. Verwolf
Voorzitter van het Expertise Netwerk Waterveiligheid